

Asesiad Effaith Rheoleiddiol Drafft

Datblygwyd yr asesiad effaith rheoleiddiol drafft hwn ar gyfer y Rheoliadau drafft ar ôl ystyried dau opsiwn:

- Opsiwn 1: Parhau â'r sefyllfa bresennol.
- Opsiwn 2: Gwneud Rheoliadau Pŵer Cymhwysedd Cyffredinol (Diben Masnachol) (Amodau) (Cymru) 2021 fel y'u cyflwynir yn y Rheoliadau drafft

Opsiwn 1: Parhau â'r sefyllfa bresennol

O dan yr opsiwn hwn, ni fyddai'r awdurdodau yn ddarostyngedig i unrhyw amodau ychwanegol wrth wneud rhywbeth at ddiben masnachol wrth arfer y pŵer cymhwysedd cyffredinol.

Byddai'n ofynnol i awdurdodau gydymffurfio â'r cyfyngiadau a'r amodau a ragnodir ar wyneb Deddf 2021 (neu mewn unrhyw reoliadau eraill a wneir gan Weinidogion Cymru o dan eu pwerau yn Neddf 2021) wrth ddefnyddio'r pŵer cyffredinol i wneud rhywbeth at ddiben masnachol.

Costau

Nid oes unrhyw gostau ychwanegol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

Manteision

Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cynnig unrhyw fanteision ychwanegol.

Opsiwn 2: Gwneud Rheoliadau Pŵer Cymhwysedd Cyffredinol (Diben Masnachol) (Amodau) (Cymru) 2021 fel y'u cyflwynir yn y Rheoliadau drafft

O dan opsiwn 2, byddai Rheoliadau yn cael eu gwneud er mwyn darparu:

- cyn arfer y pŵer, fod yn rhaid i awdurdod, sef prif gyngor, baratoi a chymeradwyo achos busnes dros y cynnig i arfer y pŵer.
- os bydd awdurdod wedi cyflenwi unrhyw beth i'r cwmni y mae'r pŵer cyffredinol yn cael ei arfer drwyddo, fod yn rhaid i'r awdurdod adennill ei gostau oddi wrth y cwmni hwnnw

Byddai'n ofynnol i'r achos busnes nodi'r canlynol:

- (a) nodau ac amcanion y cynnig i arfer y pŵer cyffredinol
- (b) y costau, y buddsoddiadau a'r adnoddau eraill sydd eu hangen i gyflawni'r nodau a'r amcanion hynny
- (c) y canlyniadau ariannol y disgwylir iddynt gael eu cyflawni drwy'r cynnig i arfer y pŵer cyffredinol

- (d) unrhyw ganlyniadau perthnasol eraill y disgwylir iddynt gael eu cyflawni drwy'r cynnig i arfer y pŵer cyffredinol
- (e) unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'r cynnig i arfer y pŵer cyffredinol gan gynnwys asesiad o ddifrifoldeb y risgiau hynny, ac unrhyw gamau y mae'r awdurdod yn bwriadu eu cymryd i liniaru'r risgiau hynny.

Costau

Rhagwelir y gallai gofynion y Rheoliadau drafft arwain at rai costau cyfle a chostau gweinyddol ychwanegol i awdurdodau lleol.

Rhagwelir y byddai'r mwyafrif o achosion busnes yn cael eu paratoi'n 'fewnol' gan awdurdodau ac, felly, y byddai'r costau yn ymwneud ag amser staff i gwblhau'r gwaith hwn. Pe bai awdurdod yn ystyried gwneud rhywbeth arbennig o fawr neu gymhleth at ddiben masnachol, gallai ystyried cyflogi contractwyr allanol a fyddai'n golygu costau ychwanegol.

Ffactor allweddol wrth gyfrifo'r costau i awdurdodau sy'n gysylltiedig â chydymffurfio â'r gofynion hyn fydd pa mor aml y byddant yn ceisio arfer y pŵer cyffredinol i wneud rhywbeth at ddiben masnachol a chymhlethdod yr hyn y byddant y ceisio ei wneud.

Mae'r pŵer cyffredinol yn bŵer galluogi, sy'n golygu y gall awdurdodau ddewis defnyddio'r pŵer os byddant yn dymuno gwneud hynny. Felly, ni wyddom i sicrwydd pa mor aml y byddai'r pŵer yn cael ei arfer fel hyn.

Ar hyn o bryd, o dan Orchymyn Llywodraeth Leol (Awdurdodau Gwerth Gorau) (Pŵer i Fasnachu) (Cymru) 2006 ("y gorchymyn masnachu"), mae'n ofynnol i brif gynghorau baratoi a chymeradwyo achos busnes cyn arfer y pŵer i fasnachu a roddir iddynt yn y gorchymyn hwnnw.

Mae prif gynghorau wedi bod yn masnachu o dan y gorchymyn masnachu ers 2006 a bydd ganddynt y systemau ar waith i ddarparu ar gyfer paratoi achos busnes os byddant yn awyddus i arfer y pŵer hwnnw. Felly, ni ragwelir y byddai'r Rheoliadau hyn yn arwain at unrhyw gostau pontio (megis costau ymgylfarwyddo neu hyfforddiant) i awdurdodau.

Bydd y rheoliadau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i brif gynghorau gydymffurfio â'r un gofynion p'un a ydynt yn cynnal gweithrediad masnachu o dan y pŵer i fasnachu a ddarperir yn y gorchymyn masnachu neu wrth arfer y pŵer cymhwysedd cyffredinol. Os bydd awdurdodau yn awyddus i fasnachu mewn perthynas ag unrhyw rai o'u swyddogaethau arferol, byddant yn ddarostyngedig i ofynion y gorchymyn masnachu.

Gallai'r gofyniad i adennill costau drwy'r cwmni y mae'r awdurdod yn gwneud rhywbeth at ddiben masnachol drwyddo, arwain at rai costau gweinyddol i'r awdurdod. Rhagwelir y byddai'r costau hyn yn ddibwys gan y disgwylir y byddai awdurdodau eisoes wedi rhoi'r systemau perthnasol ar waith i gwblhau'r dasg hon. Bydd y gofyniad hwn hefyd yn arwain at drosglwyddiad o'r cwmni i'r

awdurdod lleol, gyda'r gwerth yn adlewyrchu'r costau yr aed iddynt gan yr awdurdod i gynnal y gweithgaredd masnachol.

Mae Llywodraeth Cymru yn ceisio datblygu'r amcangyfrifon o'r costau a bwriedir i'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol drafft hwn gael ei fireinio a'i lywio gan yr ymatebion i'r ymgynghoriad.

Manteision

Byddai paratoi a chymeradwyo achos busnes cyn i awdurdodau arfer y pŵer cymhwysedd cyffredinol at ddiben masnachol yn helpu i sicrhau bod awdurdodau yn ystyried yn llawn yr hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, pam a sut y byddant yn ei gyflawni a'r goblygiadau ariannol tebygol a'r manteision i'w cymunedau. Bydd hyn yn helpu i sicrhau prosesau gwneud penderfyniadau tryloyw a chadarn, gan alluogi awdurdodau i wneud penderfyniadau gan gydnabod y canlyniadau a'r risgiau posibl ac ar ôl eu hystyried yn ofalus.

Er y gallai awdurdod yn rhesymol helpu cwmni o'r fath i ymsefydlu, gallai cymhorthdal neu gyllid parhaus ystumio'r farchnad yn annheg er anfantais i unrhyw fusnesau sy'n bodoli eisoes neu fusnesau a allai ymuno â'r farchnad. Bydd y gofyniad i awdurdod adennill costau llawn unrhyw gymorth neu wasanaethau a ddarperir ganddo i'r cwmni y mae'r pŵer cyffredinol yn cael ei arfer drwyddo at ddiben masnachol yn helpu i sicrhau na fydd hyn yn digwydd.